

Program Národní a kulturní identity (NAKI II)
Projekt VaV MK ČR DG16P02M034
Identifikace a prezentace památkového potenciálu historické kulturní krajiny
České republiky

Specializovaná mapa s odborným obsahem
**Identifikace kulturně historických hodnot
jednotky historické kulturní krajiny
Podještědí – krajina Karoliny Světlé**

Předkladatel výsledku:

Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v. v. i.
Květnové náměstí 391, 252 43 Průhonice

Hlavní řešitel (autor - garant výsledku):

Ing. Martin Weber

Spoluřešitelé (spolautoři)

Ing. Tomáš Veith, Ph.D.

Výstup byl zpracován v rámci řešení II. etapy projektu, jejímž cílem je Identifikace a dokumentace památkově hodnotných segmentů, struktur a prvků vybraných částí historické kulturní krajiny.

OBSAH

1. Popis dosažených původních výsledků	3
2. Cíl výsledku specializovaná mapa s odborným obsahem	6
3. Metodologická východiska specializované mapy s odborným obsahem	7
4. Vymezení jednotky historické kulturní krajiny Podještědí – krajina Karoliny Světlé	9
5. Identifikace a interpretace kulturně-historických hodnot v rámci lokalit	11
6. Ochrana památek na modelovém území	21
7. Popis metod zpracování	23
7.1. Metodika práce	23
7.2. Definice sledovaných znaků	23
7.3. Vymezení jednotky historické kulturní krajiny a jádrové oblasti	27
8. Seznam použité související literatury	28
9. Odkaz na příslušnou výzkumnou aktivitu	33

PŘÍLOHY

Příloha 1: Databáze identifikovaných jevů

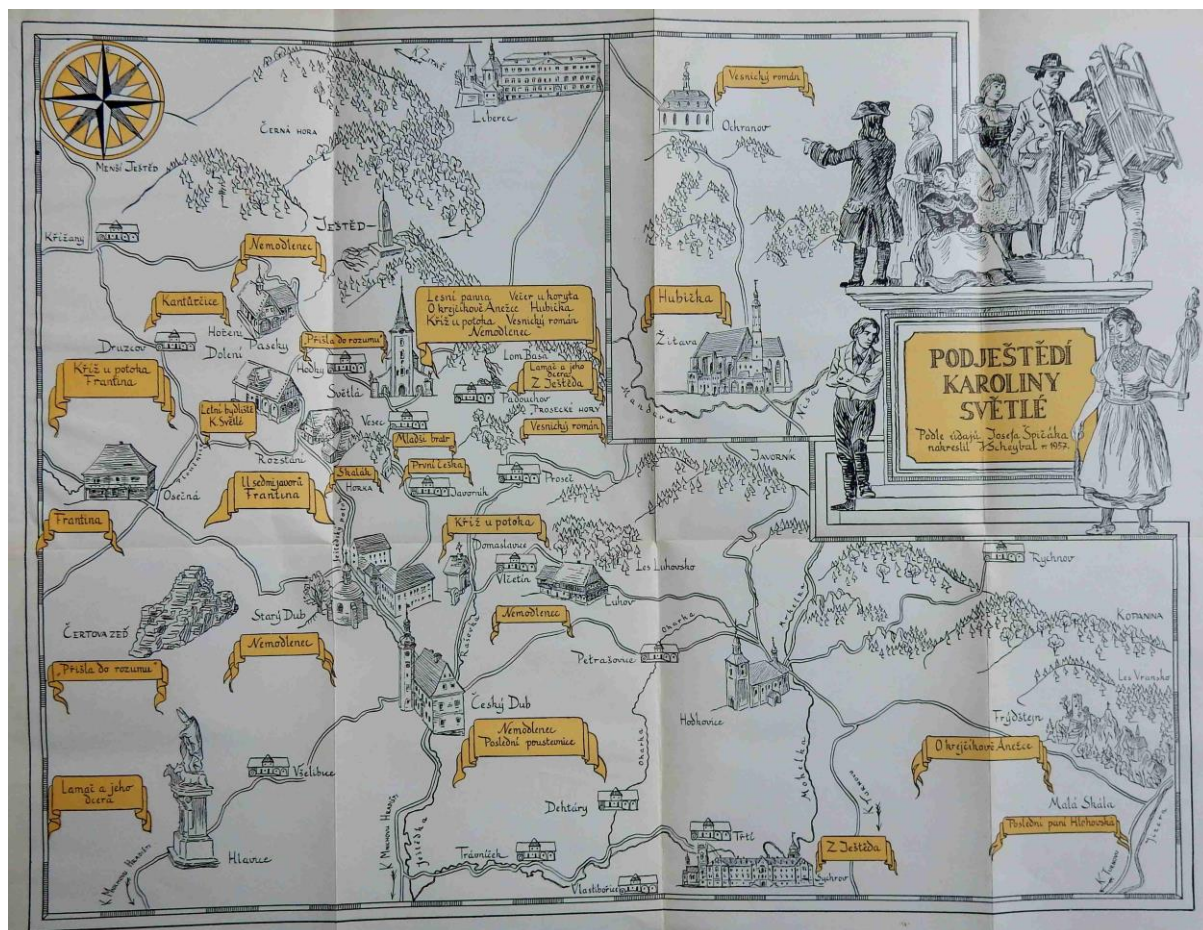
Příloha 2: Fotodokumentace identifikovaných jevů

1. Popis dosažených původních výsledků

Předložená specializovaná mapa s odborným obsahem „Identifikace kulturně historických hodnot jednotky historické kulturní krajiny Podještědí – krajina Karoliny Světlé“ je původním výsledkem výzkumu. Tvorba specializované mapy je založena na ověření souběžně připravované metodiky Typologie historické kulturní krajiny České republiky, zejména v oblasti identifikace znaků historické kulturní krajiny, která je vyvíjena stejným výzkumným týmem. Jde tedy o inovativní, nově vyvíjenou metodu vymezení historických kulturních krajín České republiky, která je prostřednictvím specializované mapy ověřována a konkretizována. Identifikace kulturně-historických znaků krajiny, vyhodnocení jejich vztahu k typologické jednotce a zákres příslušných jevů a hranice typologické jednotky ve specializované mapě jsou původními výsledky výzkumu.

Zásadním inovativním vkladem řešitelského týmu je identifikace a interpretace příslušných znaků a jevů historické kulturní krajiny s ohledem na potenciální předmět ochrany, jíž má být asociativní krajina ve vymezeném typu krajiny - Krajina se vztahem k významné osobnosti. V modelovém území k mapě připojená databáze navazuje na dílo Karoliny Světlé se vztahem k Podještědí a na výsledky kriticky zhodnocených odborných studií (Nováková 1890, Čermáková 1909, Havel 1929 – 30, Havel 1930 – 31, Mazlová 1940, Špičák 1955 a, Špičák 1955 b, Špičák 1955 c, Fendrych 1972, Edel 2006), které obsahově doplňuje z dalších pramenů, literatury i na základě vlastního poznání vč. poznatků z terénního průzkumu. Poznatky z kritické rešerše a terénního průzkumu jsou interpretovány a dokumentovány v databázi a fotodokumentaci identifikovaných jevů, které představují původní výsledky výzkumu.

S výjimkou omezeného formátu v turistických mapách nebyla problematika doposud uceleně kartograficky zpracována. V minulosti byla problematika zjednodušeně prezentována formou grafických schémat (Světlá, Špičák ed. 1958, Anonymus 1991). Na rozdíl od dřívějších pohledů, zaměřených převážně na sídla a vybrané jevy v krajině, bylo nyní podchycení krajinných souvislostí významně prohloubeno. Jedná se o prvotní syntézu stávajících i nově získaných dat v prostředí GIS. S ohledem na otevřenost systému GIS může být problematika průběžně aktualizována a doplňována, a to na základě vývoje poznání a změn v území.

Obr. 1: Podještědí Karoliny Světlé. Podle údajů Josefa Špičáka nakreslil J. Scheybal r. 1957 (Světlá, Špičák ed. 1958)

**STEZKA
KAROLINY
SVĚTLÉ**

Liberec
Červený kámen
1948 m
mohyla letců
Výpřez
JEŠTĚD
1012m
Černý vrch
944m
Studánka
lesních
panen
Machová
skála
3 km
Liberec -
Hor. Hanychov
Pláně p. J. 780m
chata 9-18 hod.
Z Ještěda
Pláně
1870
Vápence
Basa
Lamač a
jeho dcera
PADOUCHOV
Hájek
SVĚTLÁ
PŘÍŠLA
do rozumu
Kříž
u potoka
ROZSTÁNÍ
Vesec
Hubička
JAVORNÍK
Skalákovna
Skalák
Horka
584 m
Český Dub, 5km
MUZEUM
KAROLINY SVĚTLÉ
Kotel - lípy
Čertova zed,
6 km
dolní
ves
U sedmi
javorů
Frantína
škola
Osečná
5 km
Letní sídlo
Kar. Světlé
1868-1887
Dolení
Paseky
Kantáři
HODKY
HORENÍ
PASEKY
koupal.
motorest
Jeřmanská
skála
Osečná
5 km

Pláně - chata, 780m - Vesec, 480m.
3 km - Světlá p. J., 544m, 4 km -
Hodky, 570m, 5 km - Hoření Paseky,
580m, 6 km - Dolení Paseky, 460m,
7.5 km - Rozstání, dolní ves,
400m, 9 km - Skalákovna, 480m,
10 km, odb. na Horku, 0.5 km, 584m
- Jiříčkov, ČSAD, 430m, 10.5 km -
Padouchov, 550m, 12.5 km - vodo-
pád, 720m, 13.8 km - Pláně, 15.5 km

Světlá pod Ještědem
1678 kostel sv. Mikuláše
1821 rodiště Petra Mužáka
1853-63 letní sídlo
Karoliny Světlé
1931 pomník K. Světlé
Dějiště románů a povídek:
Hubička, Kříž u potoka,
Lesní panna, Mladší bratr,
Nemodlencec, O krejčíkovic
Anežce, Večer u koryta,
Vesnický román, Z vyprá-
vování staré žebračky

Obr. 2: Stezka Karoliny Světlé v Podještědí. (Anonymus 1991)

2. Cíl výsledku specializovaná mapa s odborným obsahem

Cílem předkládané specializované mapy s odborným obsahem, je identifikace kulturně historických hodnot souvisejících s asociativní kulturní krajinou, typ Krajina se vztahem k významné osobnosti. Specializovaná mapa byla vypracována v návaznosti na tvorbu metodiky Typologie historické kulturní krajiny České republiky, která je dalším z plánovaných výstupů projektu DG16P02M034 Identifikace a prezentace památkového potenciálu historické kulturní krajiny České republiky. Úkolem specializované mapy s odborným obsahem je verifikovat možnosti vymezení jednotek historické kulturní krajiny a jejich typů a podtypů v rámci ČR na základě podrobného zpracování modelového území.

Jako modelové území jednotky historické kulturní krajiny bylo zvoleno „Podještědí – krajina Karoliny Světlé“, které je reprezentantem asociativní kulturní krajiny dle vymezení kategorií UNESCO a typem krajiny Krajina se vztahem k významné osobnosti dle připravované metodiky Typologie historické kulturní krajiny České republiky. Cílem zpracované specializované mapy je a) vymezení jednotky historické kulturní krajiny dle navrhované metodiky; b) identifikace znaků jednotky historické kulturní krajiny dle navržené metodiky; c) na základě analýzy znaků potvrdit zařazení jednotky do typu historické kulturní krajiny.

Z obecného pohledu je cílem předloženého výstupu vytvoření moderního odborného podkladu pro kvalifikované rozhodování odborných orgánů a orgánů státní správy (zejména památkové péče) a samosprávy, vlastníků, správců a uživatelů jednotlivých částí krajiny, jakož i podkladu pro zadavatele, pořizovatele a projektanty územně plánovací dokumentace a dalších plánů v oblasti ochrany a rozvoje území. Výstup je využitelný taktéž v oblasti všech stupňů vzdělávání a zvyšování povědomí veřejnosti o hodnotách krajiny naplňujících její identitu.

3. Metodologická východiska specializované mapy s odborným obsahem

Metodologická východiska vychází ze souběžně vyvíjené metodiky Typologie historické kulturní krajiny České republiky. Podrobná metodika zpracování mapy je vysvětlena v kapitole II. Popis metod zpracování. Na základě použité metodiky jsou ve specializované mapě vymezovány hranice jednotky historické kulturní krajiny a jevy naplňující její znaky.

Jednotka historické kulturní krajiny je definována jako ucelená část historické kulturní krajiny, jejíž charakter je dán výraznou koncentrací navzájem souvisejících znaků konkrétního typu/podtypu historické kulturní krajiny, jejich prostorovými souvislostmi a vzájemnými vztahy v rámci dané jednotky. Jednotka historické kulturní krajiny postihuje pouze určitou složku vývoje krajiny, jejíž charakter se utvářel pod vlivem určitého způsobu využití nebo estetické kultivace, souvisí s významovou asociací, společenskou pamětí, tradicí, mytologií či významnou osobností, což dokumentují znaky konkrétního typu/podtypu historické kulturní krajiny.

Typ krajina se vztahem k významné osobnosti je charakterizován dle metodiky Typologie historické kulturní krajiny České republiky jako krajina, která vypovídá o životě a tvorbě významné osobnosti, nebo je dokladem života všeobecně známé osobnosti, místem inspirujícím tvorbu umělce nebo dějištěm uměleckého díla.

Znaky typu krajina se vztahem k významné osobnosti:

- Objekt/místo spojené s působením významné osobnosti.
- Objekt/místo spojené se vznikem významného uměleckého díla, v díle popisované či jinak umělecky ztvárněné.
- Památníky, pomníky a jiné memoriální objekty nebo jejich soubory, včetně torzálních a zaniklých – upomínky na významnou osobnost, náhrobky osobností, pomníky uměleckým dílům, pomníky postavám z uměleckých děl.
- Významná autorská umělecká díla v krajině.
- Stavby a místa v krajině spojená s pobytem či působením osobnosti nebo s postavami z uměleckých děl. Místa a objekty, jež jsou námětem či modelem uměleckých děl.
- Toponyma spojená s osobností, jejím působením či odkazující na umělecká díla nebo jejich části.
- Muzea, pamětní síně a expozice uchováající a prezentující odkaz významné osobnosti
- Naučné stezky a další edukační aktivity k udržení společenské paměti o kulturní asociaci místa s osobností a její tvorbou.

Obecně navržené znaky typu krajina se vztahem k významné osobnosti byly konkretizovány pro modelové území (viz Tab. 2 v kapitole 7.2.).

Výsledkem původního výzkumu je identifikace kulturně-historických hodnot historické kulturní krajiny na modelovém příkladu krajiny Podještědí – krajiny Karoliny Světlé, spadající pod typ historické kulturní krajiny se vztahem k významné osobnosti a jejich zakreslení do předložené specializované mapy, včetně vymezení hranic jednotky historické kulturní krajiny. Východiskem výzkumu bylo studium vlastního literárního díla Karoliny

Světlé se vztahem k Podještědí, dále obsáhla vědecká rešerše prací, věnujících se životu a dílu Karoliny Světlé a jejímu odkazu v Podještědí. Rešerše byla doplněna několika archivními sondami směřujícími k vyjasnění dílčích otázek předchozího studia. Následoval podrobný terénní průzkum s cílem identifikovat existující i zaniklé jevy v krajině. Vzhledem ke kategorii asociativní krajiny bylo důležité i zmapování nehmotných jevů, zejména místních názvů a názvů nářečních, často obsahujících v Podještědí dodnes používané „přísličky“, tj. přídomky sloužící k zažitému hovorovému označení budov ev. dalších míst.

Předmětem a cílem výzkumu je identifikace kulturně-historických hodnot krajiny, které jsou: a) spojeny s dobovými inspiračními vzory a dílem spisovatelky Karoliny Světlé vztahujícím se k Podještědí; b) spojeny s dobovým pobytem a působením spisovatelky Karoliny Světlé v Podještědí; c) spojeny s pozdějšími i současnými odkazy, připomínajícími osobnost a dílo Karoliny Světlé v Podještědí. V prostředí GIS byla vytvořena databáze identifikovaných kulturně-historických hodnot krajiny, ve které jsou ke každému jevu uvedeny: identifikační číslo (ID), název konkrétního jevu (NÁZEV), zařazení jevu do příslušné lokality (LOKALITA), popis s odkazy na literaturu (POPIS), seznam citované literatury (LITERATURA), konkrétní práce Karoliny Světlé ke které se jev vztahuje (PRÁCE), vztah k dílu Karoliny Světlé (DÍLO), vztah k působení Karoliny Světlé (ŽIVOT), vztah k pozdější asociaci odkazující se na osobnost a dílo Karoliny Světlé (ODKAZ), příslušnost do katastrálního území (KATASTR). Na základě koncentrace nalezených jevů vymezena hranice jednotky historické kulturní krajiny.

4. Vymezení jednotky historické kulturní krajiny Podještědí – krajiny Karoliny Světlé

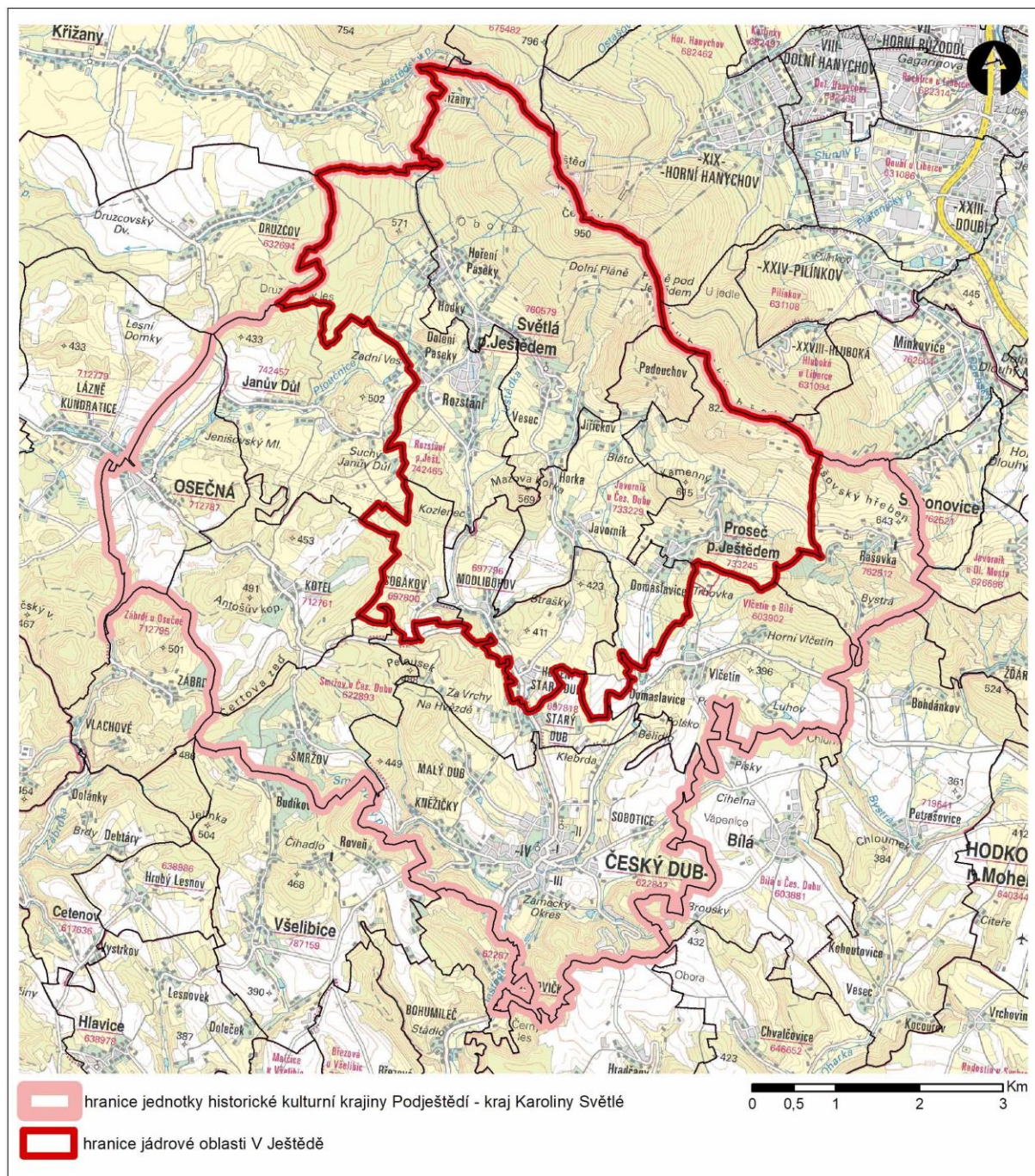
Podještědí – krajina Karoliny Světlé se nalézá v jižní části Libereckého kraje.

Obr. 3: Poloha modelového území v rámci ČR

Hranice jednotky historické kulturní krajiny Podještědí – krajiny Karoliny Světlé je vedena po administrativních hranicích současných katastrů. Její celková rozloha je 5800 ha. Zahrnuje 14 katastrálních území: Světlá pod Ještědem, Rozstání pod Ještědem, Javorník u Českého Dubu, Proseč pod Ještědem, Sobákov, Modlibohov, Janův Důl, Osečná, Kotel, Smržov u Českého Dubu, Starý Dub, Český Dub, Vlčetín u Bílé a Rašovka s výraznou koncentrací identifikovaných znaků a jevů tohoto typu historické kulturní krajiny.

V rámci jednotky historické kulturní krajiny Podještědí – krajina Karoliny Světlé je vymezena jádrová oblast V Ještědě o celkové rozloze 2548 ha. Jádrová oblast zahrnuje 6 katastrálních území: Světlá pod Ještědem, Rozstání pod Ještědem, Javorník u Českého Dubu, Proseč pod Ještědem, Sobákov, Modlibohov. Jedná se o území náležející k farnosti Světlá pod Ještědem s nejvyšší koncentrací identifikovaných znaků a jevů tohoto typu historické kulturní krajiny.

Obr. 4: Vymezení jednotky historické kulturní krajiny Podještědí – kraj Karoliny Světlé a jádrové oblasti V Ještědě

5. Identifikace a interpretace kulturně-historických hodnot v rámci lokalit

Identifikované znaky jednotky historické kulturní krajiny jsou konkretizovány v Tabulce 2 (viz Tab. 2 v kapitole 7.2.). Níže jsou uvedeny lokality s konkrétně identifikovanými jevy naplňujícími znaky jednotky historické kulturní krajiny Podještědí – krajina Karoliny Světlé. Identifikované jevy (kulturně historické hodnoty vztažené k jednotce historické kulturní krajiny) jsou v pořadí podle identifikačních čísel přehledně uvedeny v závěru u každé lokality. Jevy jsou pod stejnými identifikačními čísly zachyceny v mapě a dále interpretovány a dokumentovány v přílohách - Příloze 1. Databáze identifikovaných jevů a v Příloze 2. Fotodokumentace identifikovaných jevů.

Ještěd a okolí

Ještěd je nejvyšší vrchol (1012 m) Ještědského hřbetu, značně vysokého, pásemného pohoří dlouhého 32 km. Na severu je pohoří ohraničeno Libereckou kotlinou, do níž spadá příkřeji, na jih se svažuje pozvolněji do Ralské pahorkatiny. (Demek a kol. 2006) Ještěd je tvořen několika horninami: hlavní součást hory je velmi tvrdý křemenec, méně jsou zastoupeny břidlice fylity a vápenec; v nich jsou četné lomy a někdy i jeskyně (nepřístupné) s krápníky, dříve se tu nalézaly i drahokamy a rudy s kovy. Celý hřeben je pokryt jehličnatými a listnatými lesy, které jsou nížeji vystřídány pastvinami. Vrchol Ještěda je však holý a kamenitý (Fendrych, 1972). Za hezkého počasí dohlédneme až ku Praze, zhlédneme oblé vrchy Českomoravské vysočiny, uvidíme Krkonoše se Sněžkou, vrchy Českého středohoří, Lužické hory, Jizerské hory či německé a polské příhraničí. Ještědem prochází hlavní evropské rozvodí mezi úmořím Baltského moře (severní strana) a Severního moře (Rubáš, 2017).

Za doby Karoliny Světlé tvořil Ještěd pokrytý ještě rozsáhlými lesy rozhraní mezi českým Podještědím, nejsevernější výspou češství v království, a německým obyvatelstvem na severní straně, které ovládlo i sám Ještěd. Proto se Ještěd sám, jako národnostní hráz, nebo jeho lesnatá úbočí objevují v několika pracích Karoliny Světlé. Vesnický román - zde vystupuje nejvýrazněji v krásné a vřelé apostrofě jako strážce nejsevernějšího výběžku češství. Frantina - chýše Apolínova a jeho matky je zasazena doprostřed lesa až kamsi za Ještěd. Hubička - podobně i chýše pašeráků a jejich cesty jsou lokalizovány do Ještědských lesů. Poslední poustevnice - z podnětu její práce byl z vrcholu Ještěda odstraněn potupný nápis „Auf ewig Deutsch“. Černá divizna: Chalupa Kosmasova a jeho matky je umístěna hluboko v Ještědských lesích. (Fendrych, 1972). Ještěd je zmiňován i v dalších dílech např. Modřín Marie Terezie, Večer u koryta, Mladší bratr.

V korespondenci je doložena první návštěva Světlé na vrcholu Ještěda uskutečněná 25. srpna 1855. Stoupali rovně vzhůru lesem v slunečním žáru. Dojem Světlé z ještědské vyhlídky byl mocný, ale byl zkažen nešetným chováním libereckých výletníků, kteří výskali, tloukli lahve a Světlou rozčilovali (Havel 1929-30). Další výlety do ještědských lesů a na Pláně uskutečnila Světlá ve společnosti rodiny lesníka Höbelta (Čermáková, 1909, Edel, 2006, Řeháček, 1995).

V rámci lokality byly identifikovány následující jevy (podrobná charakteristika a fotodokumentace viz Příloha 1 a Příloha 2):

- 1 *Ještěd*
- 2 *Temeno Ještěda*
- 3 *Pláně pod Ještědem*
- 4 *Červený kámen*
- 5 *Kamenná vrata*
- 6 *Machova skála*
- 7 *Studánka Frantina*
- 8 *Pramen (studánka) lesních panen*

Světlá pod Ještědem a okolí

Středověká vesnice dubského statku, jejíž vznik toponomastika klade do poloviny 12. století, písemně je doložena roku 1359. Původně raně středověká trhovská ves s tržištěm Markt v dnešním přilehlém Vesci, v polovině 13. století právo trhu i s názvem Světlá přeneseno na nové johanitské sídliště u dubské komendy. Vesnice do roku 1370 nazývána Stará Světlá, později znovu Světlá (Edel, 2006).

Do Světlé poprvé přijela Karolina Světlá, tehdy ještě Johanna Mužáková roku 1853 a pobývala zde každé léto (s výjimkou roku 1861) až do roku 1865 (Čermáková, 1909, Havel, 1929 -1930, Špičák, 1955, Fendrych, 1972). Po vsi přijala spisovatelka básnické jméno. Světlá pod Ještědem a její bezprostřední okolí byla místem, kde se seznamovala s rodinou svého manžela Petra Mužáka a dalšími obyvateli, životem i krajinou v Podještědí.

Ves Světlá představuje nejčastější místo spojené s literárním dílem Karoliny Světlé, ať je v nich přímo uvedena, nebo to vyznívá z celkového kontextu díla. K místu se nějakým způsobem vztahují všechny autorčiny ještědské romány - Vesnický román, Kříž u potoka, Kantůrčice, Frantina i Nemodlenec. Z drobnější tvorby to jsou - Sefka, O krejčíkově Anežce, Lesní panna, Cikánka, Skalák, Lamač a jeho dítě, Z Ještěda, Večer u koryta, Hubička, Mladší bratr, Nebožka Barbora, Z vypravování staré zebračky, V hlozinách, Poslední postevnice, Josefů Josef, Ze starých časů (Havel, 1929 -1930, Špičák, Havel, 1955, Fendrych, 1972).

Na Světlé se výjimkou zaniklého rodného domu Petra Mužáka (rychty) a bývalého hřbitova přiléhajícího ke kostelu sv. Mikuláše zachovala většina objektů a míst souvisejících letními pobyty Karoliny Světlé na horách. V roce 1931 zde byl slavnostně odhalen její pomník (Edel, 2006). Světlou prochází značená turistická cesta Karoliny Světlé a naučná stezka Po stopách Karoliny Světlé. Každoročně zde probíhá festival Karoliny Světlé.

V rámci lokality byly identifikovány následující jevy (podrobná charakteristika a fotodokumentace viz Příloha 1 a Příloha 2):

- 9 *Světlá pod Ještědem*
- 10 *Kostel sv. Mikuláše a hřbitov*
- 11 *Fara čp. 1*
- 12 *Statek u Richtrů čp. 2*
- 13 *U Mužáků čp. 4 (zaniklé)*
- 14 *U Krejčíků čp. 24*
- 15 *Lípa Karoliny Světlé a světelská náves*

- 16 *Pomník Karoliny Světlé*
- 17 *U Antošů čp. 10*
- 18 *Škola čp. 15*
- 19 *Studánka u Honců*
- 20 *Svatý Jan Nepomucký*
- 21 *Cesta ze Světlé do Doleních Pasek*
- 22 *Obchodní cesta do Žitavy*
- 23 *Cesta z Hodek na Světlou*
- 24 *U Tří filků*
- 25 *Na chrbách*
- 26 *Mužákovo pastviště*
- 27 *Studánka pod chrby*
- 28 *Černý kout*
- 29 *Lom Čihadník*
- 30 *Žákost*
- 31 *Boule*
- 32 *Hájek pod Boulí*
- 33 *Obrázek svatého Marka*
- 34 *Studánka Svěcinka*
- 35 *Světelský hřbitov*
- 36 *Cesta Karoliny Světlé*
- 37 *Naučná stezka Po stopách Karoliny Světlé*

Hodky a okolí

Vesnice na dubském novověkém panství byla založena krátce po roce 1720, písemně doložena roku 1741. Na mapě I. vojenského mapování z poloviny 18. století vesnice uvedena jako „Lhotka“. (Edel, 2006) Je zde Dům U Rokelských čp. 14 uváděný jako dějiště povídky Přišla do rozumu. (Anonymus, 1991, Edel, 2006, Fendrych, 1972, Havel, 1930 - 31) Naproti tomu uvádí Čermáková (1909), že je sice U Rokelských v Hodkách, ale děj této povídky se zde neodehrává. Myslela tím patrně skutečný spor o kus pole, který byl Karolině Světlé inspirací a odehrál se v Pasekách (Špičák, 1955a).

V rámci lokality byly identifikovány následující jevy (podrobná charakteristika a fotodokumentace viz Příloha 1 a Příloha 2):

- 38 *Hodky*
- 39 *Dům U Rokelských čp. 14*

Hoření Paseky a okolí

Vesnice na dubském statku založená před rokem 1757. Na mapě I. vojenského mapování z poloviny 18. století vesnice uvedena jako „Paseky“. (Edel, 2006) V době pobytu K Světlé v Podještědí to byla poslední česká vesnice Podještědí.

Je zde dějiště románu Kantůrčice. V Pasekách (není jasno, zda v Hořeních, nebo Doleních) se odehrál skutečný spor o kus pole, literárně ztvárněný v povídce Přišla do

rozumu. V Hořeních Pasekách se uskutečnila svatba, která byla jedním z reálných podkladů pro povídku Kterak se dohodli. Světlá však přenesla dějiště do Světlé pod Ještědem (Fendrych, 1972). Nachází se zde dům čp. 2 Karla Mužáka, z něhož se vystěhoval do Ruského Polska, jeho osud je jedním z inspiračních zdrojů pro povídku Sefka. Ve vsi bydlela žena, která se ze všeho těšila, a proto byla nazývána „Verunina radost“. (Čermáková, 1931) Ta se stala pro Světlou modelem pro Rezku - Blázinka ve stejnojmenné povídce. Světlá i zde přenesla dějiště do Světlé pod Ještědem (Fendrych, 1972). U Jeřmanské skály tančily lesní panny, což je uvedeno v povídce Lesní panna.

V rámci lokality byly identifikovány následující jevy (podrobná charakteristika a fotodokumentace viz Příloha 1 a Příloha 2):

40 Hoření Paseky

41 Dům Ve smrčí čp. 1

42 Hájenka čp. 13

43 Dům Karla Mužáka čp. 2

44 Jeřmanská skála

Dolení Paseky a okolí

Vesnice na dubském panství založená v první polovině 18. století. (Edel, 2006) Vesnice je položena jižně od Hořeních Pasek a je bezprostředně spojena s další osadou Rozstání. V domě čp. 12 obývaného rodinou Sefky, sestry Petra Mužáka bylo druhé letní sídlo Karoliny Světlé, kam jezdila od roku 1868 do 1887 (s výjimkou let 1878 - 1881). (Havel, 1930 - 31, Fendrych, 1972)

K místu a jeho okolí se vztahuje různým způsobem několik prací K. Světlé. Jsou to romány Kříž u potoka a Frantina, z drobnějších próz Cikánka, Josefů Josef, Námluvy, Teta Vavřincová, Divousové, V Hložinách, Poslední poustevnice a Modřín Marie Terezie. (Čermáková, 1909, Havel, 1930 - 31, Fendrych, 1972, Světlá, 1955a)

V rámci lokality byly identifikovány následující jevy (podrobná charakteristika a fotodokumentace viz Příloha 1 a Příloha 2):

45 Dolení Paseky

46 Dům U Doleňáků čp. 9 s lípou

47 Dům U Barčinyých čp. 12 s lípou

48 Dům čp. 11

49 Škola čp. 53

50 Usedlost Na bahýnkách (zaniklá)

51 Kříž u potoka

52 Dům U Vencků čp. 24

53 Les Boroviny

54 Les V Holé

55 Les V Holé - U Míny

56 Modřín Marie Terezie (zaniklý)

57 Modřín Marie Terezie (nově asociovaný)

Rozstání a okolí

Středověká vesnice dubského statku (Edel, 2006). Původní jádro obce v jižní části, bylo v souvislosti s rozvojem sídla na místě dřívějších lesních pozemků přeneseno severněji do polohy přiléhající k Dolením Pasekám.

K místu a jeho okolí se vztahují práce: Frantina - dějiště románu, U sedmi javorů - dějiště povídky, Modřín Marie Terezie - zmiňována kovárna, v níž se tajně scházeli odpůrci poměrů, Z vypravování staré žebračky - situování děje do okolí Rozstání a Meluzína - dějiště povídky pod Horkou v Kozlenci Fendrych M. (1972).

V rámci lokality byly identifikovány následující jevy (podrobná charakteristika a fotodokumentace viz Příloha 1 a Příloha 2):

58 *Rozstání*

59 *Dům U Štárů čp. 3 (zaniklý)*

60 *Slukův statek čp. 4*

61 *Vackovo březí*

62 *Kozlenec čp. 1 (zaniklý)*

Vesec a okolí

Vesnice dubského středověkého panství, písemně doložená roku 1538. V roce 2000 zde objevena mimořádně zajímavá poloha „Markt“, pravděpodobně původní světelské tržiště, následně archeologicky datovaná minimálně do 13. století. K lokalitě východně přiléhá reliktní úvozové zemské cesty, která pokračuje severně k nedalekému sedlu Pláně. (Edel, 2006)

Je dějištěm několika prací K. Světlé. Námluvy - do Vesce lze klást počátek cesty Cilčiny k Havlovi v Rozstání. Další díla se vztahují k nedalekému dřevěnému kříži a jeho okolí Vesnický román, Mladší bratr, U sedmi javorů. (Fendrych, 1972)

V rámci lokality byly identifikovány následující jevy (podrobná charakteristika a fotodokumentace viz Příloha 1 a Příloha 2):

63 *Vesec*

64 *Dřevěný kříž ve Vesci*

65 *Svatý Jan Nepomucký pod hřbitovem*

66 *Trasa putování Cilky k Havlovi*

Javorník a Horka

Vesnice na východním úpatí Hudcovy (Mazovy) horky středověkého dubského statku, písemně doložená roku 1527 (Edel, 2006) jižně od Světlé.

Stával v ní dříve menší panský dvůr - dějiště románu První Češka. (Špičák, 1966, Edel, 2006) Do Javorníku lze s pravděpodobností umístit statek Rozičky z povídky Skalák (Čermáková, 1909, Fendrych, 1972). Skutečné obydlí Skalákovo je v blízké osadě Horka (Čermáková, 1909).

V rámci lokality byly identifikovány následující jevy (podrobná charakteristika a fotodokumentace viz Příloha 1 a Příloha 2):

67 *Javorník*

68 *Vrchnostenský hospodářský dvůr (zaniklý)*

69 *Hudcova (Mazova) horka*

70 *Skalákovna*

Jiříčkov a okolí

Vesnice středověkého dubského panství, písemně doložená roku 1539 (Edel, 2006). Sem jsou položena dvě vedlejší dějiště menších prací Karoliny Světlé.

V hoření Jiříčkově stával Vystrkovský mlýn zmiňovaný v povídce O Krejčíkově Anežce. Bývalý rybník nad tímto mlýnem je snad zmiňován v románu Kantůrčice (Fendrych, 1972). Ze zaniklého roubeného domu Na Paloučku čp. 16 měla podle místní tradice pocházet literární Vendulka Palouckých z povídky Hubička (Edel, 2006). Čermáková, (1909) k tomu sděluje, že je sice U Palouckých v Jiříčkově, ale děj povídky Hubička se zde neodehrává.

V rámci lokality byly identifikovány následující jevy (podrobná charakteristika a fotodokumentace viz Příloha 1 a Příloha 2):

71 *Jiříčkov*

72 *Vystrkovský mlýn čp. 2 (zaniklý)*

73 *Rybník (zaniklý)*

Padouchov a okolí

Vesnice středověkého dubského panství, písemně doložená roku 1543 (Edel, 2006). Několik roztroušených chalup (částečně zaniklých) ve stráni na cestě východně od Jiříčkova k Pláním s nedalekými lomy. Dříve byla krajina podél hřebene mnohem méně lesnatá.

Ve statku U Havelků čp. 2 se narodil Florian Pavlů - předobraz Florika z povídky O krejčíkově Anežce. V Padouchově a jeho okolí se odehrává děj povídky Lamač a jeho dítě, byla zde asi chýše Vojtěchova z První Česky (Fendrych, 1972). Bývá sem umisťován i domek Jírovcové z Vesnického románu, pravděpodobnější je však Proseč pod Ještědem (Fendrych, 1972).

V rámci lokality byly identifikovány následující jevy (podrobná charakteristika a fotodokumentace viz Příloha 1 a Příloha 2):

74 *Padouchov*

75 *Statek U Havelků čp. 2*

76 *Lomy u Padouchova*

77 *Chalupa lamače čp. 6 (zaniklá)*

78 *V Kulovatým*

Proseč pod Ještědem a okolí

Vznik vesnice klade toponomastika do poloviny 12. století, písemně je doložená v roce 1547 (Edel, 2006). Obec na úbočí ještědského pohoří sahající některými chalupami až na vrchol hřebene.

Do vesnice jsou umístěna částečná dějiště několika prací Karoliny Světlé, ale většinou neurčitě, bez konkrétního určení místa nebo budovy. První Česka - skalní útvar

Hrubá skála. Vesnický román - z Proseče pocházela Silva a zde je také pravděpodobné umístění baráčku staré Jírovcové. Vedlejší dějiště Kantůrčice - Babidoly. Matkou vyhlédnutá nevěsta v povídce Divousové v reálném příběhu, který byl předlohou povídky, pocházela z Proseče (Fendrych, 1972). Fendrych (1972) sem na základě interpretace textů obsažených v románu zasazuje i druhé hlavní dějiště románu Kříž u potoka - stavení Kobosilovo, Potockých a kříž u potoka, je na Prosečských horách (v Hoření Proseči). Žádné seskupení budov a kříže scenérii popsané v románě neodpovídá. Tato lokalizace popírá tradiční zasazení druhé části děje do okolí kříže u potoka na rozhraní Doleních Pasek a Rozstání (Havel, 1930 - 31, Špičák, 1955b, Anonymus, 1991, Bulíř, 2019). Tvrzení Fendrychovo lze patrně akceptovat (s vědomím autorského vkladu Světlé při popisu místních reálií). Kříž v Doleních Pasekách je pravděpodobně jedním z autentických inspiračních zdrojů Karoliny Světlé k románu Kříž u potoka, jehož románovou podobu i lokalizaci autorka v díle oproti skutečné realitě umělecky pozměnila. S podobným tvůrčím přístupem se setkáváme v celém jejím díle.

Hoření Proseč Světlá osobně navštívila v roce 1863 (Havel 1929 - 1930).

V rámci lokality byly identifikovány následující jevy (podrobná charakteristika a fotodokumentace viz Příloha 1 a Příloha 2):

79 Proseč pod Ještědem

80 Čihákovo stavení č. p. 51 (zaniklé)

81 Prosečský hora

82 Babidoly

83 Hrubá skála

Rašovka a okolí

Vesnice středověkého dubského statku, písemně doložená roku 1537 (Edel, 2006). Karolina Světlá se zasloužila o zřízení zdejší české školy (Technik, 1996a, Technik, 1996b).

V rámci lokality byly identifikovány následující jevy (podrobná charakteristika a fotodokumentace viz Příloha 1 a Příloha 2):

84 Rašovka

85 Škola č. 21

Luhov a okolí

Sídliště dubského panství doloženo ve jméně dubského měšťana Václava Luhovského k roku 1530 (Edel, 2006).

K místu se vztahuje román Nemodlenec. Světlá se s Luhovem seznámila patrně v roce 1864, kdy putovala pěšky za vozem z Hodkovic nad Mohelkou na Světlou. (Fendrych, 1972)

V rámci lokality byly identifikovány následující jevy (podrobná charakteristika a fotodokumentace viz Příloha 1 a Příloha 2):

86 Luhov

87 Svobodnický dvůr čp. 17

88 Boží muka

89 Luhoušť

Domaslavice a okolí

Vesnice středověkého dubského statku, písemně doložená roku 1531, v roce 1547 uvedeno pět osedlých, z toho dvě svobodství. Za Jana z Opperstorfu v 2. polovině 16. století vytvořen z obou svobodství vrchnostenský dvůr. (Edel, 2006) V době pobytu Světlé čítala ves jen několik stavení. Význačnější byl panský dvůr, mlýn a kaplička sv. Jana Nepomuckého.

V Domaslavicích se odehrává děj románů Kříž u potoka a Nemodlenec. (Fendrych, 1972). Světlá místo důvěrně znala. Poprvé poznala zdejší krajinu v roce 1864, kdy putovala pěšky za vozem z Hodkovic nad Mohelkou na Světlou přes Domaslavice, kterými byla okouzlena (Světlá, Špičák 1955a, Špičák, 1958, Špičák, 1966). V Domaslavicích Světlá nepochybně navštívila mlynáře Karla Mužáka (jeho otec Franc koupil mlýn již 1862), prohlédla si blízkou starou kapličku i se starým vedle stojícím kamenem a slyšela asi starou pověst o něm (Havel, 1929 -1930, Jodas, 2015).

V rámci lokality byly identifikovány následující jevy (podrobná charakteristika a fotodokumentace viz Příloha 1 a Příloha 2):

90 Domaslavice

91 Mlýn čp. 2 s rybníkem

92 Kaple sv. Jana Nepomuckého s kamenem

Starý Dub a okolí

Sídliště z první poloviny 13. století (na základě archeologických nálezů). Zdejší lokalita „Qurcus“ (dub) tvořila severní hranici Vladislavického újezdu. Po roce 1237 součástí dubského panství, původní název Dub změněn po roce 1357 na Starý Dub. Koncem 15. století odtud vybudován umělý náhon (strouha) do blízkého města Dub. V druhé polovině 16. století za Jana z Opperstorfu založen vrchnostenský hospodářský dvůr a hamr. Za Albrechta z Valdštejna vzniklo lenní panství Starý Dub, později spojené s domoslavickým statkem (Jonghenové de Hungaria 1624-1720, Lamottové z Fryntroppu 1710 - 1750, Hartigové 1750 - 1835). Následně oba statky sloučeny s dubským panstvím. (Edel, 2006)

Dějiště několika prací Karoliny Světlé, zejména Nemodlenec a Mladší bratr, dále v dílech Kantůrčice, U sedmi javorů, Ze starých časů, Z vypravování staré žebračky (Fendrych, 1972).

V rámci lokality byly identifikovány následující jevy (podrobná charakteristika a fotodokumentace viz Příloha 1 a Příloha 2):

93 Starý Dub

94 Vrchnostenský dvůr čp. 1 a čp. 3

95 Starodubský mlýn čp. 5 (zaniklý)

96 Kaple Navštívení Panny Marie

97 Vrchnostenský hostinec čp. 6 (zaniklý)

Modlibohov

Středověká vesnice dubského panství, písemně doložená roku 1541. Zřejmě pravěké archeologické nálezy jsou nezvěstné, nález brakteátu ze 13. století a zlomky vrcholně středověké keramiky (Edel, 2006).

Ves je jmenována v románu Kantůrčice - ves pod Horkou.

V rámci lokality byly identifikovány následující jevy (podrobná charakteristika a fotodokumentace viz Příloha 1 a Příloha 2):

98 Modlibohov

Český Dub a okolí

Na pojizerské zemské stezce z Prahy do Lužice založil Vladislav I. mezi lety 1109 - 1115 nové správní centrum zdejšího kraje Vladislavice (Vadislavice). V roce 1115 daroval Vladislav I. lokalitu Vladislavice i s okolním újezdem nově založenému klášteru v Kladrubech, od kterého ji v roce 1237 získal Havel z Hrušnice (později z Lemberka). Ten, jako podporovatel johanitského řádu, mu věnoval část právě získaného újezdu a zakložil v těchto místech johanitskou komendu, na jejímž předpolí vzniká trhové sídliště (Nová) Světlá, dnešní Český Dub. Roku 1357 navštěvuje komendu císař Karel IV., na jím vydaných listinách se objevuje nový název sídliště Dub, což nepochybně souvisí s povýšením trhové vsi na město. Před rokem 1429 tvořilo panství dubské komendy město Dub a asi 53 vesnic. Za husitských válek bylo město v roce 1429 obsazeno husity. Po husitských válkách je v rukou Berků z Dubé. Za lužických válek je v roce 1468 vypáleno. Panství následně spravují Vartenberkové, jimž je roku 1547 zkonfiskováno a přechází do majetku královské komory. Od roku 1552 jsou majiteli panství Oppendorfové, od roku 1591 pak Smiřičtí ze Smiřic. V době pobělohorské se panství dostává do rukou Albrechta z Valdštejna a od roku 1636 ho vlastní Jan Ludvík Isolany. V období let 1653 - 1782 je v majetku kláštera augustiniánek sv. Jakuba ve Vídni a po josefinských reformách v držení Dolnorakouského náboženského fondu. V roce 1838 se stává majitelem kníže Kamil Rohan. (Edel, 2006, Vlček a kol. 1998) Velké textilní závody Franze Schmitta založené v roce 1834, napomáhaly hospodářskému rozvoji, ale i germanizaci obyvatel. Teprve v roce 1918 byla nahrazena německá správa českou.

K místu se vztahuje několik prací Karoliny Světlé. Starý zámek je dějištěm povídek Meluzína a Poslední poustevnice; děkanský kostel Seslání Svatého Ducha je jedním z dějišť románu Nemodlenec, zmínka o návštěvě kostela je ve Vesnickém románu; do dolní továrny je situována část děje v povídce Josefů Josef; do blíže neurčeného hostince na náměstí je umístěna jedna z epizod Vesnického románu a povídky Přišla do rozumu; českodubský mlýn je zmiňován v povídce Lamač a jeho dítě. Hospoda v nedalekých Loukovičkách (není v mapě) je místem prvního setkání Moniky a Kyliána v povídce V hlozinách. (Fendrych, 1972) Karolina Světlá město osobně poznala, chodila jí sem i korespondence. Ve městě dnes působí Podještědské muzeum, uchovávající a zpřístupňující odkaz Karoliny Světlé. V lokalitě „Na struhách“ lemuje pěšinu podél bývalého náhonu ze Starého Dubu alej Karoliny Světlé.

V rámci lokality byly identifikovány následující jevy (podrobná charakteristika a fotodokumentace viz Příloha 1 a Příloha 2):

99 Český Dub

- 100 *Starý zámek*
- 101 *Kostel Seslání Svatého Ducha*
- 102 *Dolní továrna*
- 103 *Podještědské muzeum*
- 104 *Alej Karoliny Světlé*

Kotel a okolí

Vesnice severozápadně od Českého Dubu, nalezeny archeologické nálezy z doby hradištní a ze středověku. Středověký šlechtický statek při západní hranici dubského panství tvořila nejspíše jediná vesnice. (Edel, 2006) V době pobytů Karoliny Světlé německá. Je známá několika staletými lípami.

V okolí Čertova zed' - pověst o jejím vzniku s aktualizovanou pointou uvádí Světlá v povídce Přišla do rozumu, na Kotelském vrchu dějiště povídky Meluzína. (Špičák, 1955a, Fendrych, 1972).

V rámci lokality byly identifikovány následující jevy (podrobná charakteristika a fotodokumentace viz Příloha 1 a Příloha 2):

- 105 *Kotel*
- 106 *Kaple Božího hrobu*
- 107 *Čertova zed'*

Osečná a okolí

Město ležící severozápadně od Českého Dubu na jedné z větví bývalé Žitavské cesty. První písemná zmínka pochází z roku 1352. Statut městečka je doložen až k roku 1516 (v dokladech z roku 1544). Po husitských válkách a následných válkách Wartenberků s lužickým „Šestiměstím“ (1444 - 1445) dochází k německé kolonizaci zdejšího kraje (Kuča, 2000). V roce 1576 získala Osečná městská práva (Kolektiv, 2005). Světlá ji poznala jako německé sídlo.

K Osečné a jejímu okolí se vztahuje několik prací. Vesnický román - ve městě je středisko konířů, se kterými obchoduje Antoš. Frantina - na náměstí promluva k lidu a jednání s radními. Cikánka - zmínka o Osečné a Jenšovském mlýně s rybníkem, Lamač a jeho dítě - pouze zmínka odkazující na hrad Děvín. (Fendrych, 1972).

V rámci lokality byly identifikovány následující jevy (podrobná charakteristika a fotodokumentace viz Příloha 1 a Příloha 2):

- 108 *Osečná*
- 109 *Náměstí s radnicí*
- 110 *Cesta z Osečné do Pasek*
- 111 *Jenišovický mlýn čp. 25 a rybník*

6. Ochrana památek na modelovém území

Prohlášené památky na modelovém území jsou uvedeny v Tabulce č. 1. Památky vztahující se k identifikovaným jevům ve vymezené jednotce historické kulturní krajiny Podještědí – krajina Karoliny Světlé, tj. k typu Krajina se vztahem k významné osobnosti jsou podbarveny. Ostatní (nepodbarvené) památky nejsou z hlediska sledovaného typu historické kulturní krajiny příslušné (určující) a jsou chápány jako součást ostatních znaků historické kulturní krajiny, nespádajících pod sledovanou jednotku. Z tohoto důvodu nejsou v mapě identifikovány, ale jsou pro úplnost zachyceny v níže uvedeném seznamu.

Tabulka 1.: Seznam vyhlášených kulturních památek (KP), národních kulturních památek (NKP) a památkově chráněných území v modelovém území.

Katalogové číslo	Název	Katastr	Poznámka
1000123918	areál zámku (KP)	Český Dub	starý zámek Č. Dub
1000156307	vila (KP)	Český Dub	Podj. muz. Č. Dub
1000156308	vila (KP)	Český Dub	Schmittova Č. Dub
1000142985	rumpál studny z Družcova (KP)	Český Dub	v Podj. muz. Č. Dub
1000160666	smírčí kříž (KP)	Český Dub	v Podj. muz. Č. Dub
1000129699	sousoší Víry se sochami sv. Jana a sv. Pavla (KP)	Český Dub	Český Dub
1000124916	socha sv. Maří Magdalény (KP)	Český Dub	Český Dub
1000143213	kostel Nejsvětější Trojice (KP)	Český Dub	Český Dub
1000121888	vila (KP)	Český Dub	Husův sbor Č. Dub
1000159550	sousoší Loučení Krista s Pannou Marií (KP)	Český Dub	Český Dub
1000125139	kostel sv. Ducha (KP)	Český Dub	Český Dub
1000159339	sloup se sochou Panny Marie a sochami světců (KP)	Český Dub	nám. Český Dub
1000124814	městské opevnění (KP)	Český Dub	Český Dub
1000158487	radnice (KP)	Český Dub	Český Dub
1000120611	usedlost (KP)	Kotel	č. 47 Kotel
1000120613	výklenková kaplička (KP)	Kotel	Kotel
1000120612	kaplička sv. Anny (KP)	Kotel	Kotel
1000120610	dům (KP)	Kotel	čp. 22 Kotel
1000141229	kaple Navštívení Panny Marie (KP)	Modlibohov	Starý Dub
1089874291	kříž (KP)	Modlibohov	Modlibohov
1000125811	sloup se sochou Panny Marie a sochami světců (KP)	Osečná	Osečná
1000132270	kostel sv. Víta (KP)	Osečná	Osečná
1000150521	sousoší Víry se sochami sv. Jana a sv. Pavla (KP)	Osečná	Osečná
1000159377	pomník dělnické manifestace (KP)	Proseč pod Ještědem	Hlubocký hřeben
1000134813	dům (KP)	Rašovka	č. 9 (pův. čp. 20)
1000129812	dům (KP)	Rozstání pod Ještědem	čp. 4 Rozstání
1999992238	areál domu (KP)	Světlá pod Ještědem	čp. 2 Světlá p. J.
1000157964	pomník Karoliny Světlé (KP)	Světlá pod Ještědem	Světlá p. J.
1000150910	socha sv. Jana Nepomuckého (KP)	Světlá pod Ještědem	Světlá p. J.
1000137857	kostel sv. Mikuláše (KP)	Světlá pod Ještědem	Světlá p. J.
1000156414	dům (KP)	Světlá pod Ještědem	čp. 1 Hoření Paseky

1000162778	kaplička s křížovým kamenem (KP)	Vlčetín u Bílé	Domaslavič
1000120268	dům (KP)	Vlčetín u Bílé	čp. 17 Luhov
1000084502	Český Dub (MPZ)	Český Dub	městská památková zóna Český Dub
1000162757	horský hotel Ještěd (NKP)	Horní Hanychov	u hranice zájmového území

Zdroj: NPÚ. Památkový katalog. <https://www.pamatkovykatalog.cz/uskp>

7. Popis metod zpracování

7.1. Metodika práce

Metodika práce na specializované mapě vychází ze schváleného postupu řešení projektu a naplňuje metodiku II. etapy „Identifikace a dokumentace památkově hodnotných segmentů, struktur a prvků vybraných částí historických kulturních krajín.“ V první řadě došlo k výběru a pracovnímu vymezení modelového území, které by naplňovalo kategorii asociativní krajiny dle kategorizace historických kulturních krajín UNESCO a zahrnovalo znaky typu krajiny Krajina se vztahem k významné osobnosti dle připravované metodiky Typologie historické kulturní krajiny České republiky.

Následně byla provedena podrobná vědecká rešerše literatury a dalších vybraných, zejména mapových pramenů. Excerptovány byly rovněž veřejně dostupné databáze, zejména seznam nemovitých kulturních památek a národních kulturních památek. Informace získané z rešerše a pramenů byly excerptovány do pracovní databáze znaků historické kulturní krajiny modelového území.

Dalším krokem byla tvorba pracovní mapy jakožto podkladu pro terénní průzkum. Pracovní mapa obsahovala předpokládanou lokalizaci znaků historické kulturní krajiny identifikovaných v předešlé rešerši. Zároveň byly stanoveny pracovní hranice zájmového území.

Následoval terénní průzkum, při kterém byla ověřena lokalizace a identifikace památkově hodnotných částí a struktur (znaků) historické kulturní krajiny modelového území a jejich dokumentace. Obsah pracovní mapy byl dále ověřován, zpřesňován a doplňován, a to včetně konzultací s místními znalci, aby došlo k podchycení potenciálního předmětu ochrany v modelovém území.

Na podkladě důkladné vědecké rešerše a terénního průzkumu jsme přistoupili k tvorbě výsledné specializované mapy s odborným obsahem. Do výsledné mapy byly zachyceny ověřené znaky příslušné k sledovanému typu historické kulturní krajiny identifikované v předchozích fázích. Na základě koncentrace znaků byly vymezeny výsledné hranice jednotky historické kulturní krajiny a hranice jádrové oblasti historické kulturní krajiny tak, aby zahrnuly identifikované znaky historické kulturní krajiny a aby území bylo logicky uzavřeno (průběh hranic koresponduje s hranicemi katastrů). Mapa byla vytvořena v prostředí programu ArcGIS zanesením výsledků rešerší doplněných o informace z terénního průzkumu na podkladovou vrstvu ZM 10 (základní mapu 1:10000), kterou poskytuje ČÚZK prostřednictvím prohlížečské služby WMS.

Výše uvedený postup se ukázal jako nosný pro identifikaci typologických jednotek a jejich znaků v rámci připravované metodiky Typologie historické kulturní krajiny České republiky.

7.2. Definice sledovaných znaků

Jednotku historické kulturní krajiny Podještědí – krajina Karoliny Světlé definují hmotné i nehmotné znaky, které a) spojeny s dobovými inspiračními vzory a dílem spisovatelky Karoliny Světlé vztahujícím se k Podještědí; b) spojeny s dobovým pobytem a působením spisovatelky Karoliny Světlé v Podještědí; c) spojeny s pozdějšími i současnými

odkazy, připomínajícími osobnost a dílo Karoliny Světlé v Podještědí. Jejich definice jsou uvedeny v tabulce a konkretizují tak v rámci modelového území obecné znaky typu krajina se vztahem k významné osobnosti (viz Metodologická východiska specializované mapy s odborným obsahem v kapitole I. Popis dosažených původních výsledků).

Tabulka 2.: Definice znaků krajiny Podještědí – krajina Karoliny Světlé.

Znak	Definice znaku
Boží muka	Drobný objekt v krajině nebo sídle, stavba v podobě sloupu nebo pilíře, na podstavci nebo bez podstavce, ukončená schránkou s křížem na štítu stříšky. Boží muka symbolizují sloup, u něhož byl bičován Kristus. V modelovém území se jedná o Boží muka spojená s dílem Karoliny Světlé.
Historická trasa	Stávající i zaniklé trasy v krajině, využívané v minulosti, např. obchodní cesty, poutní cesty, pěší stezky apod. V modelovém území se jedná o historické trasy spojené s dílem a působením Karoliny Světlé.
Hospodářský dvůr	Komplex budov, které sloužily hospodářským účelům. Hospodářské dvory byly vlastněny vrchností. V modelovém území se jedná o dvory spojené s dílem Karoliny Světlé.
Hostinec	Budova či komplex budov sloužící k poskytování stravování, případně ubytování. V modelovém území se jedná o budovy spojené s dílem Karoliny Světlé.
Hájovna, myslivna	Obytné stavení hajného či myslivce s účelovým příslušenstvím. V modelovém území se jedná o budovy spojené s působením Karoliny Světlé.
Hřbitov	Pietní místo, ohrazený prostor určený k pohřbívání. V modelovém území se jedná o místo spojené s dílem, působením odkazem Karoliny Světlé.
Kaple	Menší stavba, ve které nebo u které mohou být konány bohoslužby. V modelovém území se jedná o kaple, spojené s dílem a působením Karoliny Světlé.

Kostel	Budova sloužící ke konání bohoslužeb a dalších náboženských obřadů. V modelovém území se jedná o kostely, spojené s dílem a působením Karoliny Světlé.
Krajinná dominanta	Útvar nebo objekt ovládající některou svou vlastností charakter krajiny či širší panorama. Z hlediska původu lze rozlišit krajinné dominanty přírodní nebo stavební i jejich kombinace. Z přírodních útvarů se jako krajinná dominanta uplatňuje zejména kopec nebo skála, hora či výrazný soliterní strom nebo soliterní skupina stromů. Velmi často tvoří krajinnou dominantu přírodní útvar v symbióse s objektem vytvořeným člověkem, např. kopec se zříceninou hradu, kříž na skále aj. V modelovém území se jedná o kostely, spojené s dílem a působením Karoliny Světlé.
Kříž	Drobný objekt v krajině nebo sídle, který je vyjádřením křesťanské zbožnosti. Kříž je symbolem Kristova vítězství nad smrtí a hříchem. V modelovém území se jedná o kříže spojené s dílem a působením Karoliny Světlé.
Kulturně-historicky pozoruhodné místo ostatní	Lokalita nebo rozsáhlejší území, které je zpravidla spojeno s jednorázovou a historicky významnou událostí a není zahrnuto v rámci jiného znaku (s výjimkou krajinné dominanty). Může jít například o místo, na němž se setkaly významné osobnosti nebo které inspirovalo vytvoření známého uměleckého díla. Jednat se může také místo, které má spojitost s rodištěm či pobytem významné osobnosti. Velmi často bývá takovým místem území, na němž došlo k rozsáhlejšímu konfliktu (bojiště, bitva) nebo k násilnému činu či nehodě. Charakter místa je výrazně asociativní. V modelovém území se jedná o místa spojená s dílem, působením a odkazem Karoliny Světlé.
Lom	Prostor těžby kamene případně jiných nerostů. V modelovém území se jedná o místa spojená s dílem Karoliny Světlé.
Města, vesnice, osady	Sídelní útvary a jejich části. V modelovém území se jedná o města, vesnice a osady. V modelovém území se jedná o místa spojená s dílem, působením a odkazem Karoliny Světlé.

Mlýn vodní	Budova a technologické zařízení poháněné vodní silou, sloužící k mletí obilí na mouku a ostatní produkty, případně k mletí dalších surovin. V modelovém území se jedná o místa spojená s dílem a působením Karoliny Světlé.
Naučná a turistická stezka	Venkovní značená turistická trasa, v případě naučné stezky doplněná serií zastavení vč. informačních tabulí, případně dalšího vybavení. V modelovém území se jedná o naučnou a turistickou stezku seznamující s odkazem Karoliny Světlé.
Pomník	Umělecky ztvárněný objekt v krajině nebo sídle, který je připomenutím významné události či osoby. V modelovém území se jedná o pomník Karoliny Světlé.
Skála	Souvislý výchoz skalních hornin na zemský povrch, též výrazný, samostatně stojící skalní útvar, či balvan. V modelovém území se jedná o místa spojená s dílem a působením Karoliny Světlé.
Skalní obydlí	Uměle vytvořený prostor ve skále, sloužící k bydlení, případně i hospodářským účelům. V modelovém území se jedná o místa spojená s dílem Karoliny Světlé.
Socha, sousoší	Umělecky ztvárněné trojrozměrné dílo. V modelovém území se jedná o místa spojená s dílem a působením Karoliny Světlé.
Stromořadí neovocné	Umělá výsadba jedné řady stromů, obvykle v pravidelných rozestupech. Zpravidla tvoří doprovod komunikace, vodoteče přírodní či umělého kanálu, zvýrazňuje hranice pozemku nebo zemědělské kultury. V modelovém území se jedná o stromořadí pojmenované Alej Karoliny Světlé.
Studánka	Vývěr podzemní vody, který je jímán v upraveném objektu. V modelovém území jsou zaznamenány studánky, spojené s dílem, působením a odkazem Karoliny Světlé.
Terénní útvar	Antropogenně pozměněný reliéf. V modelovém území se jedná o terénní útvar spojený s dílem Karoliny Světlé.

Továrna	Velká průmyslová budova, či areál s hromadnou strojní výrobou. V modelovém území se jedná o továrnu spojenou s dílem Karoliny Světlé.
Venkovský dům	Dům venkovského charakteru, vycházející z tradiční venkovské architektury příslušného regionu. V modelovém území se jedná o venkovské domy spojené s dílem a působením Karoliny Světlé.
Veřejná budova	Stavba sloužící k výkonu veřejné správy a dalších veřejně prospěšných služeb. V modelovém území se jedná o budovy spojené s dílem, působením a odkazem Karoliny Světlé.
Zámek	Budova či komplex budov, které sloužily k reprezentaci, hospodářské správě a ubytování významných osob. V modelovém území se jedná o zámek spojený s dílem Karoliny Světlé.
Terénní útvar	Antropogenně pozměněný reliéf. V modelovém území se jedná o terénní útvar spojený s dílem Karoliny Světlé.

7.3. Vymezení jednotky historické kulturní krajiny a jádrové oblasti

Konkrétní vymezení hranice jednotky historické kulturní krajiny Podještědí – krajina Karoliny Světlé bylo provedeno nad mapou 1:10 000 poté, co byly na základě dostupné literatury a terénního průzkumu vyhledány v krajině kulturně historické jevy hmotné i nehmotné, které jsou: a) spojeny s dobovými inspiračními vzory a dílem spisovatelky Karoliny Světlé vztahujícím se k Podještědí; b) spojeny s dobovým pobytem a působením spisovatelky Karoliny Světlé v Podještědí; c) spojeny s pozdějšími i současnými odkazy, připomínajícími osobnost a dílo Karoliny Světlé v Podještědí. Na základě koncentrace nalezených jevů byla vymezena hranice jednotky historické kulturní krajiny Podještědí – krajina Karoliny Světlé s výraznou koncentrací identifikovaných znaků a jevů tohoto typu historické kulturní krajiny. V rámci jednotky historické kulturní krajiny byla dále vymezena jádrová oblast V Ještědě s nejvyšší koncentrací identifikovaných znaků a jevů tohoto typu historické kulturní krajiny. Při vymezování hranic byly využívány stávající hranice katastrálních území.

8. Seznam použité související literatury

Literatura

- Anonymus (1991), Stezka Karoliny Světlé v Podještědí. Sdružení rodáků a přátel kraje Karoliny Světlé Světlá pod Ještědem, Podještědské muzeum Karoliny Světlé Český Dub
- Anonymus (2001), Slavný den pod Ještědem, Odhalení pomníku Karoliny Světlé. In: Sdružení rodáků a přátel kraje Karoliny Světlé, 2001, Zpravodaj č. 44, Světlá pod Ještědem, s. 3 - 4.
 - Bartoňová B. (1998), O Míne. In: Sdružení rodáků a přátel kraje Karoliny Světlé, 1998, Zpravodaj č. 38, Světlá pod Ještědem, s. 21.
 - Balatka B. et al. (1987), Zeměpisný lexikon ČSR. Hory a nížiny. Academia, Praha.
 - Čermáková A. (1890), Dopis od Anežky Čermákové pro Terezu Novákovou ze dne 30. 3. 1890. Rukopis, nepublikováno. Depon in. Podještědské muzeum, Český Dub.
 - Čermáková - Sluková, A. (1909), Vzpomínky na Karolinu Světlou. Nakladatelství J. Otty, Praha.
 - Čermáková - Sluková, A. (1931). K. Světlá a její ještědské práce. In: Sdružení rodáků a přátel kraje Karoliny Světlé, 1999, Zpravodaj č. 40, Světlá pod Ještědem, s. 16 - 20.
 - Demek J. a kol. (2006), Hory a nížiny. Zeměpisný lexikon ČR. AOPK ČR, Brno.
 - Edel T. (1987), K dějové skutečnosti Hubičky K. Světlé. In: Sdružení rodáků a přátel kraje Karoliny Světlé, 1987, Zpravodaj č. 20, Světlá pod Ještědem. s. 11 - 14.
 - Edel T. (1988), Nález lužických brakteátů u Čertovy zdi. In: Sdružení rodáků a přátel kraje Karoliny Světlé, 1988, Zpravodaj č. 21, Světlá pod Ještědem. s. 14 - 16.3
 - Edel T. (1990), Světelská rychta. In: Sdružení rodáků a přátel kraje Karoliny Světlé, 1990, Zpravodaj č. 24, Světlá pod Ještědem.
 - Edel T. (2006), Českodubsko v památkách 12. - 20. století. Podještědské muzeum, Český Dub.
 - Eisenbarth S. (2007), Javornická škola. In: Sdružení rodáků a přátel kraje Karoliny Světlé, 2007, č. 55, Světlá pod Ještědem, s. 2 - 4.
 - Fendrych M. (1972), Ještědské práce Karoliny Světlé a jejich dějiště. Monografická studie, otázky. Rukopis, nepublikováno. Depon in. Podještědské muzeum, Český Dub.
 - Fendrych O. (1924), Čertova zeď. In: Sdružení rodáků a přátel kraje Karoliny Světlé, 2003, Zpravodaj č. 48, Světlá pod Ještědem, s. 13 - 17.
 - Fischerová A., Rafoth T. (2017). Naučná stezka Po stopách Karoliny Světlé. In: Sdružení rodáků a přátel kraje Karoliny Světlé, 2017, č. 75, Světlá pod Ještědem, s. 12
 - Fischerová A., Rafoth T. [online]. [cit. 2019-08-19]. Ještěd v literatuře a v krajině. Naučná stezka Po stopách Karoliny Světlé. <<http://www.karolinasvetla.cz/prochazet/jested-v-literature-a-v-krajine>>
 - Havel V. (1929 - 30), Karolina Světlá v Podještědí. In: Od Ještěda k Troskám. Vlastivědný sborník českého severu, 1929 - 30, roč. VIII., Učitelé jednoty v Turnově, Českém Dubě a Mnichově Hradišti, Turnov, s. 149 - 165.

- Havel V. (1930 - 31), Karolina Světlá v Podještědí, Pobyt v Dol. Pasekách. In: Od Ještěda k Troskám. Vlastivědný sborník českého severu, 1930 – 31, roč. IX., Učitelské jednoty v Turnově, Českém Dubě a Mnichově Hradišti, Turnov, s. 126 – 130, 194 - 202.
- Havel V. (1997), Milada Prokopová. In: Sdružení rodáků a přátel kraje Karoliny Světlé, 1997, Zpravodaj č. 36, Světlá pod Ještědem, s. 1 - 4.
- Janáček J. (1999), Devět fejetonů o Karolině Světlé. In: Sdružení rodáků a přátel kraje Karoliny Světlé, 1999, Zpravodaj č. 39, Světlá pod Ještědem, s. 3 - 19.
- Jíra M. (1992), Machova skála. In: Sdružení rodáků a přátel kraje Karoliny Světlé, 1992, Zpravodaj č. 28, Světlá pod Ještědem, s. 31.
- Jíra M. (1993), Po dávných loveckých chodničkách pod Ještědem. In: Sdružení rodáků a přátel kraje Karoliny Světlé, 1993, Zpravodaj, Světlá pod Ještědem.
- Jíra M. (1998), Světelské Lípy. In: Sdružení rodáků a přátel kraje Karoliny Světlé, 1998, Zpravodaj č. 38, Světlá pod Ještědem, s. 3 - 5.
- Jíra M., Koral, F., Nevrlý, M. (1997), Ještědský hřbet. Turistická mapa 1 : 25 000. Nadace pro záchranu Ještědského hřebene, Nakladatelství ROSY.
- Jodas Z. (2009), Český Dub a okolí na dobových obrázcích. RK, Liberec.
- Jodas Z. (2015). Vodní díla v povodí Mohelky a Zábrdky. RK, Liberec.
- Karpaš R., Stein, K., Nevrlý, M. (2000), Album starých pohlednic Lužických hor a Ještědu. Nakladatelství 555, Liberec.
- Kaválová L. (1929 - 30), Krajinomalba v ještědských románech K. Světlé. In: Od Ještěda k Troskám. Vlastivědný sborník českého severu, 1929 – 30, roč. VIII., Učitelské jednoty v Turnově, Českém Dubě a Mnichově Hradišti, Turnov, s. 137 - 148.
- Kolektiv (2005). Probouzející se Ralsko. Sdružení Náhlov v oblasti Ralsko, 63 s.
- Kolka M. (2007). Mlýny v Osečné. Tabule č. 4. Naučná stezka k pramenům. Město Osečná
- Kuča K. (2000), Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Sv. 8, Libri, Praha.
- Kutrová I. (1998), Školství v Podještědí. In: Sdružení rodáků a přátel kraje Karoliny Světlé, 1998, Zpravodaj č. 38, Světlá pod Ještědem, s. 17 - 19.
- Ksandr J. (1962), Čertova zeď, geologický unikát Severočeského kraje. Sborník Severočeského muzea. Přírodní vědy, sv. 2: 3-12.
- Kyksa J. (1935), Stručný nástin historie obecné školy v Doleních Pasekách. In: Sdružení rodáků a přátel kraje Karoliny Světlé, 2000, Zpravodaj č. 41, Světlá pod Ještědem, s. 15 - 20.
- Markvart F. (1993), 855 výročí Světlé pod Ještědem (1138 - 1993). In: Sdružení rodáků a přátel kraje Karoliny Světlé, 1993, Zpravodaj, Světlá pod Ještědem.
- Mazlová V. (1940), Podještědí, krajina a lid v díle Karoliny Světlé. Přednáška, Turnov, 18. 10. 1940. Rukopis, nepublikováno. Depon in. Podještědské muzeum, Český Dub.
- Mazlová V. (1946), Karolina Světlá: Kříž u potoka: literárně estetický rozbor. Hlasy; sv. 3., Jos. R. Vilímek, Praha
- Mukařovský J., Pohorský M. (1961), Dějiny české literatury. Literatura druhé poloviny devatenáctého století, sv. 2, Nakladatelství Československé akademie věd, Praha
- Nejedlá O. (2016 a), Český Dub a Českodubsko v pohledech staletí. In: Sdružení rodáků a přátel kraje Karoliny Světlé, 2016, Zpravodaj č. 73, Světlá pod Ještědem, s. 15 - 19.
- Nejedlá O. (2016 b), Český Dub a Českodubsko v pohledech staletí. In: Sdružení rodáků a přátel kraje Karoliny Světlé, 2016, Zpravodaj č. 74, Světlá pod Ještědem, s. 2 - 8.

- Nováková T. (1890), Karolina Světlá, její život a její spisy. Matice lidu; roč. 24, č. 4, Nákladem spolku pro vydávání laciných knih českých, Praha.
- Pavlů H. (2019). Sv. Jan ze Světlé pod Ještědem omládl. Věk 183 let by mu hádal málokdo. In: Sdružení rodáků a přátel kraje Karoliny Světlé, 2019, Zpravodaj č. 79, Světlá pod Ještědem, s. 16 - 19.
- Pavlů M. (1991), Kronika sokola Hoření Paseky, In: Sdružení rodáků a přátel kraje Karoliny Světlé, 1991, Zpravodaj č. 25, Světlá pod Ještědem, s. 15 - 19.
- Pavlů M. (1992), Kronika sokola Hoření Paseky, In: Sdružení rodáků a přátel kraje Karoliny Světlé, 1992, Zpravodaj č. 27, Světlá pod Ještědem, s. 7 - 9.
- Pavlů M. (1992), Kronika Sokola Hoření Paseky. In: Sdružení rodáků a přátel kraje Karoliny Světlé, 1992, Zpravodaj č. 28, Světlá pod Ještědem, s. 11
- Pavlů O. (1961), Kronika Sokola Hoření Paseky. Rukopis, nepublikováno. Depon in. Archiv M. Pavlů Sdružení rodáků a přátel kraje Karoliny Světlé
- Podještědské muzeum Český Dub [online]. [cit. 2019-08-19]. Podještědské muzeum v Českém Dubu. <<https://www.muzeumceskydub.cz/muzeum.html>>
- Rogarová V. (1992), Mé krásné vesničky Padouchovu. In: Sdružení rodáků a přátel kraje Karoliny Světlé, 1992, Zpravodaj č. 28, Světlá pod Ještědem, s. 9 - 10.
- Rubáš D. (2014), Prameny a studánky v Podještědí. Dominik Rubáš, Česko.
- Rubáš D. (2017), Přírodní klenoty Podještědí: obrazový průvodce krajinou. Dominik Rubáš, Česko.
- Řeháček M. (1995), O pozoruhodných a tajemných místech Ještědských hor. Kalendář Liberecka s.r.o., Česko.
- Řeháček M. (1997), Vyprávění o strašidlech, přízracích a podivných úkazech nejsevernějších Čech. Kalendář Liberecka s.r.o., Česko
- Řeháček M. (2004), Ještěd a Podještědí, turistický průvodce po horách a okolí. Kalendář Liberecka s.r.o., Česko.
- Sluka K. (2018), Význam a zásluhy Karoliny Světlé o Podještědí. In: Sdružení rodáků a přátel kraje Karoliny Světlé, 2018, Zpravodaj č. 77, Světlá pod Ještědem, s. 2 - 8.
- Sommer B. (2013). Pojednání o původním názvu území jménem „Kotel“. In: Sdružení rodáků a přátel kraje Karoliny Světlé, 2013, Zpravodaj č. 67, Světlá pod Ještědem, s. 2 - 4.
- Světlá K. (1900), První Češka. Vybrané spisy Karoliny Světlé, sv. 9, Nakladatelství J. Otty, Praha.
- Světlá, K. (1901), Prostá mysl. II., Povídky vesnické. Vybrané spisy Karoliny Světlé, sv. 15, Nakladatelství J. Otty, Praha.
- Světlá K. (1902a), Romanetta z Ještěda. Vybrané spisy Karoliny Světlé, sv. 17, Nakladatelství J. Otty, Praha.
- Světlá K. (1902b), Romanetta z Ještěda. Vybrané spisy Karoliny Světlé, sv. 20, Nakladatelství J. Otty, Praha.
- Světlá K. (1902c), Tendenční povídky pro náš lid. Vybrané spisy Karoliny Světlé, sv. 19, Nakladatelství J. Otty, Praha.
- Světlá K. (1903), Pověsti z Ještěda. Vybrané spisy Karoliny Světlé, sv. 25, Nakladatelství J. Otty, Praha.

- Světlá, K. (1925), *Prostá mysl. I., Řada obrázků z Podještědí. Vybrané spisy Karoliny Světlé*, sv. 11, Nakladatelství J. Otty, Praha.
- Světlá, K., Špičák J., ed. (1951), *Můj Ještěd: ještědské obrázky Karoliny Světlé: povídky, novely a romaneta. Melantrich, Praha.*
- Světlá, K. (1955a), *Ještědské povídky. SNKLHU, Praha, Vybrané spisy Karoliny Světlé; sv. 1*
- Světlá, K. (1955b), *Ještědské romány I. SNKLHU, Praha, Vybrané spisy Karoliny Světlé; sv. 2*
- Světlá K. (1955c), *Ještědské romány II. SNKLHU, Praha, Vybrané spisy Karoliny Světlé; sv. 3*
- Světlá K., Špičák, J. ed. (1958), *Ještěd Karoliny Světlé: Karolina Světlá v dopisech o ještědských horách a jejich lidu. Krajské nakladatelství, Liberec.*
- Světlá K., Špičák J. ed. (1959a). *Z literárního soukromí I. Vzpomínky, Paměti, Literární dokumenty. Vybrané spisy Karoliny Světlé, sv. 7, SNKLHU, Praha.*
- Světlá K., Špičák J. ed. (1959b). *Z literárního soukromí II. Korespondence. Vybrané spisy Karoliny Světlé, sv. 8, SNKLHU, Praha.*
- Škoda J., Jodas Z. ed. (2011), *Okres Českodubský Josefa Škody. RK, Liberec.*
- Špačková L. (2015), *Vzpomínky na školní léta před 85 lety. In: Sdružení rodáků a přátel kraje Karoliny Světlé, 2015, Zpravodaj č. 71, Světlá pod Ještědem, s. 10 - 15.*
- Špičák J., ed. Havel, V, ed. (1955), *Karolina Světlá v Podještědí: Průvodce museem Karoliny Světlé v Českém Dubě. Knižnice českých literárních museí, sv. 1., SNKLHU, Praha.*
- Špičák J. (1955a), *Ještědské povídky Karoliny Světlé. Ediční poznámky. In: Světlá K. (1955a), Ještědské povídky. SNKLHU, Praha, Vybrané spisy Karoliny Světlé; sv. 1*
- Špičák J. (1955b), *Tvůrkyně českého vesnického románu. Ediční poznámky. In: Světlá K. (1955b), Ještědské romány I. SNKLHU, Praha, Vybrané spisy Karoliny Světlé; sv. 2*
- Špičák J. (1955c), *Ještědské romány ze života a bojů našeho lidu. Ediční poznámky. In: Světlá K. (1955c), Ještědské romány II. SNKLHU, Praha, Vybrané spisy Karoliny Světlé; sv. 3*
- Špičák J. (1966), *Karolina Světlá: studie s výběrem literárních vyznání, vzpomínek a korespondence K. Světlé a úvah o ní. Svobodné slovo, Praha.*
- Špičák J, ed. (1969), *Polemika s dobou: Karolina Světlá ve vzpomínkách a korespondenci současníků. Paměti - korespondence - dokumenty; sv. 48. Odeon. Praha.*
- Šťovíček J. (1993), *Žitavská cesta a kolonizace Podještědí. In: Sdružení rodáků a přátel kraje Karoliny Světlé 1993, Zpravodaj, Světlá pod Ještědem.*
- Technik S. (1996a), *Rašovka. In: Sdružení rodáků a přátel kraje Karoliny Světlé, 1996, Zpravodaj č. 33, Světlá pod Ještědem, s. 1 - 8.*
- Technik S. (1996b), *Rašovka. In: Sdružení rodáků a přátel kraje Karoliny Světlé, 1996, Zpravodaj č. 34, Světlá pod Ještědem, s. 7 - 13.*
- Technik S, (2009), *Lidové stavby v Podještědí na Českodubsku. Zprávy České besedy, č. 102, Česká beseda v Liberci. Nakladatelství Roman Kašpar RK, Liberec.*
- Tulachová M., Sluková B. (2004), *Nejde o spor, ale o přesnost. In: Sdružení rodáků a přátel kraje Karoliny Světlé, 2004, Zpravodaj č. 49, Světlá pod Ještědem, s. 26.*

- Vlček, P., Sommer, P., Foltýn D. a kol. (1998), Encyklopedie českých klášterů. Libri Praha, s. 204 - 206.
- Vávrová V. (2017), Podještědí - krajina Karoliny Světlé, Písemné prameny farní kroniky Světlé v Podještědí. Rukopis, nepublikováno. Depon in. VUKOZ Průhonice.
- Wágner J. (1996a), Studánka a děvče. In: Sdružení rodáků a přátel kraje Karoliny Světlé, 1996, Zpravodaj č. 33, Světlá pod Ještědem, s. 1 - 8.
- Wágner J. (1996b), Cestou z Osečné do Pasek. In: Sdružení rodáků a přátel kraje Karoliny Světlé, 1997, Zpravodaj č. 35, Světlá pod Ještědem, s. 5 - 8.

Mapové podklady

Archiválie Ústředního archivu zeměměřictví a katastru. Císařské povinné otisky stabilního katastru 1:2 880 – Čechy © Český úřad zeměměřický a katastrální

Mapová služba WMS - DMR 5G (Stínovaný model reliéfu) ČÚZK

Mapová služba WMS – Ortofoto ČÚZK

Mapová služba WMS - ZABAGED® ČÚZK

Mapová služba WMS – ZM 10 ČÚZK

Mapy 1. vojenského mapování - <http://oldmaps.geolab.cz> © 1st Military Survey, Austrian State Archive/Military Archive, Vienna. © Laboratoř geoinformatiky Univerzita J. E. Purkyně - <http://www.geolab.cz>. © Ministerstvo životního prostředí ČR - <http://www.mzp.cz>

Mapy 2. vojenského mapování - <http://oldmaps.geolab.cz> © 2nd Military Survey, Austrian State Archive/Military Archive, Vienna. © Laboratoř geoinformatiky Univerzita J. E. Purkyně - <http://www.geolab.cz>. © Ministerstvo životního prostředí ČR - <http://www.mzp.cz>

Mapy 3. vojenského mapování - <http://oldmaps.geolab.cz> © Mapová sbírka Univerzity Karlovy - <http://www.natur.cuni.cz/mapcol/>

9. Odkaz na příslušnou výzkumnou aktivitu

Výstup byl zpracován v rámci řešení Programu Národní a kulturní identity (NAKI II) Projekt VaV MK ČR DG16P02M034 Identifikace a prezentace památkového potenciálu historické kulturní krajiny České republiky. Jedná se o výstup v rámci řešení II. etapy projektu, jejímž cílem je Identifikace a dokumentace památkově hodnotných segmentů, struktur a prvků vybraných částí historické kulturní krajiny.

Příloha 1.

Databáze identifikovaných jevů

Příloha 2.

Fotodokumentace identifikovaných jevů